UDK 37

ISSN 2545 – 4439
ISSN 1857 - 923X

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Scientific Papers

Vol. 28. 3.

EDUCATION

KNOWLEDGE IN PRACTICE

KIJ Vol.28 No. 3 pp.725 - 1162 Skopje, 2018

Gloal Impact & Quality Factor 1.322 (2016) http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/

KNOWLEDGE

INTERNATIONAL JOURNAL

SCIENTIFIC PAPERS

VOL. 28.3.

December, 2018

INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT

SKOPJE, MACEDONIA

KNOWLEDGE

International Journal Scientific papers Vol. 28.3.

ADVISORY BOARD

Vlado Kambovski PhD, Robert Dimitrovski PhD, Siniša Zarić PhD, Maria Kavdanska PhD, Venelin Terziev PhD, Mirjana Borota – Popovska PhD, Cezar Birzea PhD, Ljubomir Kekenovski PhD, Veselin Videv PhD, Ivo Zupanovic, PhD, Savo Ashtalkoski PhD, Svetlana Trajković PhD, Zivota Radosavljević PhD, Laste Spasovski PhD, Mersad Mujevic PhD, Nonka Mateva PhD, Rositsa Chobanova PhD, Predrag Trajković PhD, Dzulijana Tomovska PhD, Nedzat Koraljić PhD, Nebojsha Pavlović PhD, Nikolina Ognenska PhD, Baki Koleci PhD, Lisen Bashkurti PhD, Trajce Dojcinovski PhD, Jana Merdzanova PhD, Zoran Srzentić PhD, Nikolai Sashkov Cankov PhD, Marija Kostic PhD

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

Editor in chief
Robert Dimitrovski, PhD

KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 28.3.

ISSN 1857- 923X (for e-version)
ISSN 2545 – 4439 (for printed version)

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: Academic, Prof. Vlado Kambovski PhD, Skopje (Macedonia)

Vice presidents:
Prof. Robert Dimitrovski PhD, Institute of Knowledge Management, Skopje (Macedonia)
Prof. Sinisa Zaric, PhD, Faculty of Economics, University of Belgrade, Belgrade (Serbia)
Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
Prof. Mersad Mujevic PhD, Public Procurement Administration of Montenegro (Montenegro)

Members:
- Prof. Aleksandar Korablev PhD, Dean, Faculty for economy and management, Saint Petrsburg State Forest Technical University, Saint Petrsburg (Russian Federation)
- Prof. Azra Adjajlic – Dedovic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
- Prof. Anka Trajkovska-Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Alisabri Sabani PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Ahmad Zakeri PhD, University of Wolver Hampton, (United Kingdom)
- Prof. Ana Dzumalieva PhD, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Branko Sotirov PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
- Prof. Branko Boshkovic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Branimir Kampl PhD, Institute SANO, Zagreb (Croatia)
- Prof. Baki Koleci PhD, University Hadzi Zeka, Peya (Kosovo)
- Prof. Branislav Simonovic PhD, Faculty of Law, Kragujevac (Serbia)
  Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Cezar Birzea, PhD, National School for Political and Administrative Studies, Bucharest (Romania)
- Prof. Cvetko Andreevski, Dean, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Drago Cvijanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Dusan Ristic, PhD Emeritus, College of professional studies in Management and Business Communication, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dimitar Radev, PhD, Rector, University of Telecommunications and Post, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Daniela Todorova PhD, Rector of “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Dragan Kokovic PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dragan Marinkovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Daniela Ivanova Popova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Dzulijana Tomovska, PhD, Dean, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola(Macedonia)
- Prof. Evgenia Penkova-Pantaleeva PhD, UNWE -Sofia (Bulgaria)
- Prof. Fadil Millaku, PhD, Rector, University “Hadzi Zeka”, Peja (Kosovo)
- Prof. Fatis Ukaj, University “Hasan Prishtina”, Prishtina (Kosovo)

- Prof. Georgi Georgiev PhD, National Military University “Vasil Levski”, Veliko Trnovo (Bulgaria)
- Prof. Halit Shabani, PhD, University “Hadzi Zeka”, Peja (Kosovo)
- Prof. Halima Sofradzija, PhD, University of Sarajevo, Saraevo (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Haris Halilovic, Faculty of criminology and security, University of Sarajevo, Saraevo (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Helmut Shramke PhD, former Head of the University of Vienna Reform Group (Austria)
- Prof. Hristina Georgieva Yancheva, PhD, Rector, Agricultural University, Plovdiv (Bulgaria)
- Prof. Hristo Beloev PhD, Bulgarian Academy of Science, Rector of the University of Rousse (Bulgaria)
- Prof. Hristina Milcheva, Medical college, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
- Prof. Izet Zeqiri, PhD, Academic, SEEU, Tetovo (Macedonia)
- Prof. Ivan Marchevski, PhD, Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Doc. Igor Stubelj, PhD, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
- Prof. Ivo Zupanovic, PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)
- Prof. Ivan Petkov PhD, Rector, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Isa Spahiu PhD, AAB University, Prishtina (Kosovo)
- Prof. Ivana Jelik PhD, University of Podgorica, Faculty of Law, Podgorica (Montenegro)
- Prof. Islam Hasani PhD, Kingston University (Bahrein)
- Prof. Jova Ateljevic PhD, Faculty of Economy, University of Banja Luka, (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO , Bitola (Macedonia)
- Prof. Jonko Kunchev PhD, University „Cernorizec Hrabar“ - Varna (Bulgaria)
- Prof. Jelena Stojanovic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Prof Karl Schopf, PhD, Akademie fur wissenschaftliche forchung und studium, Wien (Austria)
- Prof. Katerina Belichovska, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Krasimir Petkov, PhD, National Sports Academy “Vassil Levski”, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Kamal Al-Nakib PhD, College of Business Administration Department, Kingdom University (Bahrain)
- Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Laste Spasovski PhD, Vocational and educational centre, Skopje (Macedonia)
- Prof. Larisa Velic, PhD, Faculty of Law, University of Zenica, Zenica (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Lujza Grueva, PhD, Faculty of Medical Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Lisen Bashkurti PhD, Global Vice President of Sun Moon University (Albania)
- Prof. Lence Mircevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Ljubomir Kekenovski PhD, Faculty of Economics, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Ljupce Kocovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Marusya Lyubcheva PhD, University “Prof. Asen Zlatarov”, Member of the European Parliament, Burgas (Bulgaria)
- Prof. Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Maja Lubenova Cholakova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)

- Prof. Mirjana Borota-Popovska, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Mihail Garevski, PhD, Institute of Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Skopje (Macedonia)
- Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Mitko Kotovchevski, PhD, Faculty of Philosophy, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Milan Radosavljevic PhD, Dean, Faculty of strategic and operational management, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Marija Topuzovska-Latkovikj, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Marija Knezevic PhD, Academic, Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Margarita Bogdanova PhD, D.A.Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Prof. Mahmut Chelik PhD, Faculty of Philology, University "Goce Delchev", Shtip (Macedonia)
- Prof. Marija Mandaric PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Mustafa Kacar PhD, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof. Marina Simin PhD, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Miladin Kalinic, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Mitre Stojanovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Miodrag Smelcerovic PhD, High Technological and Artistic Vocational School, Leskovac (Serbia)
- Prof. Nadka Kostadinova, Faculty of Economics, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
- Prof. Nenad Taneski PhD, Military Academy "Mihailo Apostolski", Skopje (Macedonia)
- Prof. Nevenka Tatkovic PhD, Juraj Dobrila University of Pula, Pula (Croatia)
- Prof. Natalija Kirejenko PhD, Faculty For economic and Business, Institute of Entrepreneurial Activity, Minsk (Belarus)
- Prof. Nikolay Georgiev PhD, "Todor Kableshkov" University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Nikolina Ognenska PhD, Faculty of Music, SEU - Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Nedzat Korajlic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Nishad M. Navaz PhD, Kingdom University (India)
- Prof. Oliver Iliev PhD , Faculty of Communication and IT, FON University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Oliver Dimitrijevic PhD, High medicine school for professional studies "Hipokrat", Bujanovac (Serbia)
- Prof. Paul Sergius Koku, PhD, Florida State University, Florida (USA)
- Prof. Primoz Dolenc, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
- Prof. Predrag Trajkovic PhD, JMPNT, Vranje (Serbia)
- Prof. Petar Kolev PhD, "Todor Kableshkov" University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Pere Tumbas PhD, Faculty of Economics, University of Novi Sad, Subotica (Serbia)
- Prof. Rade Ratkovic PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)
- Prof. Rositsa Chobanova PhD, University of Telecommunications and Posts, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Rumen Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
- Prof. Rumen Stefanov PhD, Dean, Faculty of public health, Medical University of Plovdiv (Bulgaria)

- Prof. Sasho Korunoski, Rector, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Sashko Plachkov PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad
- (Bulgaria)
- Prof. Sreten Miladinoski, PhD, Faculty of Economics, University of Tourism and Management, Skopje (Macedonia)
- Prof. Snezhana Lazarevic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Stojan Ivanov Ivanov PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
  Prof. Snezana Stoilova, PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Stojna Ristevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Suzana Pavlovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Sandra Zivanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Shyqeri Kabashi, College "Biznesi", Prishtina (Kosovo)
- Prof. Trayan Popkochev PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Todor Krystevich, Vice Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Prof. Todorka Atanasova, Faculty of Economics, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
- Doc. Tatyana Sobolieva PhD, State Higher Education Establishment Vadiym Getman Kiyev National Economic University, Kiyev (Ukraine)
- Prof. Tzako Pantaleev PhD, NBUniversity , Sofia (Bulgaria)
- Prof. Tihomir Domazet PhD, President of the Croatian Institute for Finance and Accounting, Zagreb (Croatia)
- Prof. Violeta Dimova PhD, Faculty of Philology, University "Goce Delchev", Shtip (Macedonia)
- Prof. Volodymyr Denysyuk, PhD, Dobrov Center for Scientific and Technologogical Potential and History studies at the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine)
- Prof. Valentina Staneva PhD, "Todor Kableshkov" University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Vasil Zecev PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Venus Del Rosario PhD, Arab Open University (Philippines)
- Prof. Yuri Doroshenko PhD, Dean, Faculty of Economics and Management, Belgorod (Russian Federation)
- Prof. Zlatko Pejkov, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Zivota Radosavljevik PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Zorka Jugovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)

EDITORIAL REVIEW BOARD

Each paper is reviewed by the editor and, if it is judged suitable for this publication, it is then sent to two referees for double blind peer review. After the positive outcome of the double blind peer review process, the paper is published in this journal.

The editorial review board is consisted of 45 members, full professors in the fields 1) Natural and mathematical sciences, 2) Technical and technological sciences, 3) Medical sciences and Health, 4) Biotechnical sciences, 5) Social sciences, and 6) Humanities from all the Balkan countries and the region.

EVALUATION OF TEACHING LANGUAGE AND LITERATURE IN HIGHER EDUCATION

Violeta Dimova
University Goce Delcev, Faculty of Philology, violeta.dimova@ugd.edu.mk
Dragana Kuzmanovska
University Goce Delcev, Faculty of Philology, dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk
Snezana Kirova
University Goce Delcev, Faculty of Philology, snezana.kirova@ugd.edu.mk
Biljana Ivanova
University Goce Delcev, Faculty of Philology, biljana.petkovska @ugd.edu.mk

Abstract: This paper presents the project "Evaluation of Teaching Language and Literature in Higher Education". The project is meant to investigate various types of evaluation procedures in order to establish feasibility of the objectives and tasks of teaching and learning that are transformed into qualitative and quantitative changes in students' development. This evaluation will be taking place both in the process of learning and in the final stage of teaching, meaning that formative and summative assessment of students' and teachers' achievements will be performed. Teachers evaluate the teaching process so as to determine the level of their teaching practice success and to compare their teaching skills to those of their colleagues. With this evaluation, we will also monitor the process of implementation of respective study programs and receive direct information on students' opinion concerning their courses. We will also get feedback about the teaching process by collecting data on the part of students and fellow teachers, and evaluation will be carried out using evaluation sheets, questionnaires, structured group debates, or e-mail questionnaires. The subject of his project are evaluation types and we will present some examples of evaluation procedures. In addition, we will try to define the notion and to theoretically establish the action research and critical friendship. The project will be carried out with second, third and fourth-year students at the Faculty of Philology, as well as with a number of professors teaching both compulsory and elective subjects.
Keywords: evaluation, language, literature, higher education.

ЕВАЛУАЦИЈАТА НА НАСТАВАТА ПО ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Виолета Димова
Универзитет Гоце Делчев, Филолошки факултет, violeta.dimova@ugd.edu.mk
Драгана Кузмановска,
Универзитет Гоце Делчев, Филолошки факултет, dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk
Снежана Кирова
Универзитет Гоце Делчев, Филолошки факултет, snezana.kirova@ugd.edu.mk
Биљана Иванова
Универзитет Гоце Делчев, Филолошки факултет, biljana.petkovska @ugd.edu.mk

Резиме: Во овој труд го презентираме проектот „Евалуацијата во наставата по јазик и книжевност во високото образование". Со проектот ќе ги истражуваме различни видови евалуациски постапки, со цел да се утврди остварливоста на целите и задачите на наставата и учењето, кои се трансформираат во квалитативни и квантитативни промени во развојот на студентите. Евалуацијата ќе се одвива и во самиот процес на учењето, како и на крајот, како завршна фаза во процесот на наставата, односно ќе се спроведе формативно и сумативно оценување на постигнувањата и на студентите и на нивните наставници. Наставниците го евалуираат наставниот процес за да го определат нивото на успешност на својата наставна пракса и да ги споредат своите наставнички вештини со вештините на своите колеги. Со евалуација на наставата се следи и процесот на реализација на новите курсеви по одделни студиски програми, а од студентите се добиваат непосредни информации за тоа што навистина мислат за самиот курс. Повратните информации за наставниот процес ќе се добиваат со собирање податоци од страна на студентите и колегите наставници, а евалуацијата ќе се спроведува со помош на евалуациски ливчиња, анкети, структурирана групна дебата или

по пат на е-маил прашалник. Предмет на овој проект ќе бидат видовите евалуации и ќе бидат дадени примери на евалуациски постапки. Ќе се обидеме да го дефинираме поимот и теориски да го втемелиме акциското истражување и критичкото пријателство. Проектот ќе го спроведеме со студентите на Филолошкиот факултет од втора, трета и четврта година на студии, како и дел од професорите што предаваат на овие студенти, и тоа не само задолжителни, туку и изборни предмети и курсеви.

Клучни зборови: евалуација, јазик, книжевност, високо образование

1. ВОВЕД

Наставата и учењето, како и секоја друга дејност завршува и во високото образование со одредени резултати. Ако наставата и учењето ги сфатиме како процес насочен кон одредена цел, тогаш е потребна контрола (следење и вреднување) на целите на наставата и учењето. Процесот на следење и вреднување го нарекуваме евалуација. Со оглед на фактот дека евалуацијата треба да биде составен дел на професионалната практика на секој наставник, со овој проект, освен што ќе ги истражуваме можностите за проверка и вреднување на наставниот процес во високото образование, ќе се обидеме да ја унапредиме студиската програма по методиките на филолошките факултети, која ќе помогне во подетално дефинирање на наставничките компетенции на студентите - идни наставници по македонски, англиски, германски, италијански и турски јазик и книжевност.

2. ЕВАЛУАЦИЈАТА И ОБРАЗОВАНИЕТО

Воспитно-образовниот курикулум треба да го гледаме како врзан систем во кој елементите на тој систем се поврзани вертикално и хоризонтално. Наставните/студиските програми, како база и во исто време алка во тој курикулум се менуваат, со цел да се усовршуваат и да се поврзат во систем кој функционира со однапред поставени цели и задачи. Вертикалната поврзаност ја гледаме во принципиелното и функционално поврзување на содржините на наставните програми по јазик и литература, не само одделно во рамките на основното или средното образование, туку и нивната заемност, односно квалитативна и квантитативна надградба во средното образование. Тоа би било потоа, добра основа за поврзување со програмите на факултетите на кои се студира јазик и литература. Затоа, неопходно е да се следи и постојано да се контролира остварливоста на целите на наставата и учењето. Процесот на следење, проверување и вреднување го нарекуваме евалуација (франц. evaluation). Својата вистинска смисла евалуацијата ја наоѓа во утврдувањето на остварливоста на целите и задачите на наставата и учењето кои се трансформираат во квалитативни и квантитативни промени во развојот на учениците/студентите, но истовремено и во анализа на условите и во подобрување на процесот на учењето. Евалуацијата е завршен чин, фаза во процесот на наставата и учењето. Основните субјекти на воспитно-образовниот процес – ученикот и наставникот се оние кои ги оживотворуваат содржините застапени во наставната програма, па така, со вреднувањето и оценувањето на наставничките компетенции, како и со оценување на здобиените ученички компетенции се определуваат постигнувањата и на наставниците и на учениците, се откриваат слабостите на наставните програми и нивната реализација, но и она што е од особена важност - се дефинираат идните постапки за унапредување на воспитно-образовниот процес.

Евалуацијата може да биде *сумативна* или *формативна.*[21] Поимот *сумативна* и *формативна* евалуација прв ги воведува Мајкл Скривен (Michael Scriven) во книгата „*The Methodology of Evaluation*" (*Методологија на евалуацијата),* во 1966 година. Сумативната евалуација се врши на крајот на одреден курс, наставен семестар или година. Со сумативната евалуација, според Патон (Patton: 2002), се истражува вкупната успешност на одредена програма, политика или производ, за да се донесе одлука за нејзино продолжување, како и да се процени можноста за воопштување на други ситуации. Сумативната евалуација, ретко се потпира целосно на податоци собрани со квалитативно истражување, меѓутоа квалитативниот пристап во сумативната евалуација на податоците им дава одредена длабочина и деталност, а со квантитативните податоци истенченост. *Формативната евалуација* подразбира евалуирање на воспитно- образовниот процес. Во формативното евалуирање може да бидат вклучени сите учесници во воспитно- образовниот процес, но најчесто тоа се наставниците и учениците. Анализирањето и вреднувањето на наставниот процес овозможува унапредување на неговиот квалитет, што е основна претпоставка за успешност на образовниот процес. Со *формативната евалуација* се унапредуваат програмите. Таа има за цел обликување на она што

[21]Види: Димова В. (2017) Евалуацијата во високото образование – можности и предизвици, во: *Евалуацијата во наставата по странски јазици и книжевности,* Меѓународен научен собир, Скопје, Филолошки факултет *Блаже Конески.*

се проучува. Се потпира главно на квалитативен пристап на истражувањето. Скривен (Scriven: 1966) ја истакнува важноста на користење на двата вида евалуација во текот на истражувањата во воспитувањето и образованието. Сосема се согласуваме со мислењето на сите оние кои се вклучени во евалуациските процеси и во образовниот курикулум воопшто, дека добар наставник е оној кој постојано ја преиспитува својата наставна пракса, ги унапредува своите компетенции, а наставниот процес го вреднува во согласност со неговото влијание на оние кои учат. (Brown et al., 2003).

Значи евалуацијата на наставниот процес служи пред сè за негово унапредување, а не само за проценка на наставничките компетенции. Според Патон (Patton,1990: 11-12) евалуацијата како форма на акциска, практиколошка наука, служи за информирање и унапредување на практиката, односно за решавање на индивидуалните општествени проблеми.

3. ПРОЕКТОТ ЕВАЛУАЦИЈАТА НА НАСТАВАТА ПО ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ

Со воведувањето на Болоњските процеси и кредит- трансфер системот во високото образование сите вклучени во овој процес бевме соочени со поинаков систем и организација на студиите. Така, целиот високо образовен курикулум, односно студиските програми по сите академски предмети, не само што ги трансформиравме од годишни во семестрални, туку и начинот на оценување бараше од нас јасно прецизирани критериуми при формирањето на оценката за завршното оценување на студентите. Денеска, по повеќе од една деценија откако се применува европскиот кредит трансфер систем во Македонија, се чувствува потреба од евалуација на постигнувањата и реализацијата на целите и задачите што се поставуваат пред нас во високото образование. Високошколската настава треба да ги уважува потребите и интересите на студентите и да им овозможи активно и креативно учество во сите етапи на наставниот процес: договор, реализација и евалуација (Bognar-Matijević)[22]. Токму затоа, а особено поради потребата за контрола на квалитетот на наставата во високото образование, на Филолошкиот факултет, на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, се спроведува овој проект.

3.1 Цели на проектот

Овој проект има две главни цели:

1. Да се истражат различни видови евалуациски постапки, со цел да се утврди остварливоста на целите и задачите на наставата и учењето во високото образование;
2. Да се истражат можностите за проверка и вреднување на наставниот процес во високото образование и за унапредување на студиската програма по методиките на филолошките факултети, која ќе помогне во подетално дефинирање на наставничките компетенции на студентите- идни наставници по македонски, англиски, германски, италијански и турски јазик и книжевност.

3.2 Испитаници

Во проектот ќе бидат вклучени студентите запишани во втора, трета и четврта година на студиските програми по македонски, англиски, германски, италијански и турски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет во Штип, како и дел од наставничкиот и соработничкиот кадар на Факултетот.

3.3 Реализацијата на проектот

Проектот ќе се одвива во следните фази:

1. **Разгледување на досегашните истражувања** во врска со евалуацијата и евалуациските пристапи во високото образование. Во светот досега се извршени голем број истражувања: Achinstein, B., Meyer. T. (1997), Bognar, B. (2006), Fulerton, H. (2003), Hounsell, D. (2003), Scriven, M. (1966), Simmons, B. (2004). Кај нас до сега се извршени истражувања во врска со евалуацијата во наставата по странски јазици и книжевности, како проект на Филолошкиот факултет во Скопје, на УКИМ, (Димова, В. 2016, Андреевска Ј.2016, Балоска С. 2016 итн.)
2. **Креирање инструменти за евалуација** - За спроведување на евалуацијата ќе се применат следните евалуациски постапки: Посматрање на наставниот процес, Наставничко портфолио, Анкетирање, Интервју, Игри за евалуација, Групна расправа, Проценување.
3. **Избор на студенти-учесници во проектот за спроведување на акциското истражуавање и реализација на евалуациска работилница** од катедрите за македонски, англиски, германски, италијански и турски јазик и книжевност.

[22] Исто

4.**Креирање портфолио на студентите учесници во проектот** – Студентите што ќе бидат вклучени во проектот ќе имаат свое портфолио, во кое ќе се внесуваат резултатите од нивното формативно и сумативно оценување со евалуација и самоевалуација од третиот до осмиот семестар.

5. **Издавање на книга** во која ќе се опишат резултатите и искуствата од истражувањето. Стекнатите искуства ќе бидат посебно значајни за лицата вклучени во образованието, како за креаторите на наставни програми, така и за изведувачите на наставата.

3.4 Очекувани резултати и нивна примена

- Изработка на инструменти за евалуација, кои понатаму ќе си го најдат трајно своето место во наставата во високото образование.
- Изработка на студентско портфолио, како резултат од сумативните и формативните оценувања.
- Издавање на книга во која ќе бидат изнесени сите искуства и резултати од истражувањето.

ЛИТЕРАТУРА

[1] B. Achinstein, T. Meyer, The Uneasy Marriage between Friendship and Critique: Dilemmas of Fostering Critical Friendship in a Novice Teacher Learning Community“. Paper presented at the Annual meeting of the America educational Research Association, Chicago 1997.
[2] D. Bambino, Critical friends. Educational leadership**.** Reston, VA: Association for Supervision and Curriculum and Development, 2002.
[3] B. Bognar, Akcijska istraživanja u školi. Odgojne znanosti, 8 (1), 177-190, 2006.
[4] B. Bognar, Report on the Pilot Educational Resources: Pestalozi Core Knowledge, Skills and Attitudes for all Teachers; “Emancipatory education”. Council of Europe training Programme for education professionals, 2011.
[5] L. Bognar, Metodika odgoja. Sveučilište Josipa Jurja Štrosmajera u Osijeku. Pedagoški fakultet, 1999.
[6] L. Bognar, L. i M. Matijević, Didaktika (2. izdanje). Zagreb: Školska knjiga, 2002.